

Inhoudsopgave

Inleiding 13

Leeswijzer en website 23

Deel 1 Het diagnostisch proces

Inleiding deel I 33

1 Het diagnostisch proces in perspectief 35

1.1 De klinische cyclus 35

1.2 Het diagnostisch proces in vogelvlucht 40

Conclusie 47

Voorbeeldopgaven 47

2 Methodisch werken 49

2.1 De empirische cyclus, de regulatieve cyclus en het
hypothesetoetsend model 49

2.2 Hypothesen 54

2.3 Falsifiëren: mogelijkheden verwerpen 58

2.4 Verificatie: steun zoeken voor een bepaalde mogelijkheid 60

2.5 Vertekeningen, vuistregels 63

2.6 Voorwaarden om zo objectief mogelijk diagnostiek te
verrichten 70

Conclusie 72

Voorbeeldopgaven 73

3 Diagnostiek verrichten is samenwerken 75

3.1 Onwetendheid 76

3.2 Echtheid 79

3.3 Nieuwsgierigheid 80

3.4 De psychologie als model 81

3.5 Geduld: wanneer ingrijpen, wanneer wachten 82

- 3.6 De samenwerkingsrelatie en de professionele houding 83
- 3.7 Cultuurverschillen 88
- 3.8 Cliënten met beperkingen 93
- 3.9 Het belangrijkste diagnostisch instrument ben jij zelf! 96
  - Conclusie 97
  - Voorbeeldopdrachten 99

- 4 De aanmelding 101**
  - 4.1 De rol van de aanmelder 101
  - 4.2 Externe opdrachtgevers 104
  - 4.3 Ontvankelijkheid, juridische overwegingen, privacy 107
  - 4.4 Risico dat een cliënt zichzelf of een ander iets aandoet 111
  - 4.5 Wie uit te nodigen voor het eerste gesprek 113
  - 4.6 Rapportage 118
    - Conclusie 119
    - Voorbeeldopgaven 120

- 5 Klachten inventariseren – waar hebben de cliënten last van 121**
  - 5.1 Houding 122
  - 5.2 Stadia van verandering 124
  - 5.3 Vragen 129
  - 5.4 Luisteren, samenvatten en doorvragen 136
  - 5.5 Het gesprek structureren: taxeren in rondes 142
  - 5.6 Controleren op volledigheid 149
  - 5.7 Taalkundige interventies en socratische vragen 153
  - 5.8 Taboes 158
  - 5.9 Rapportage 161
    - Conclusie 163
    - Voorbeeldopgaven 164

6	Hulpvragen – wat er uitgezocht moet worden	165
6.1	Wat verwachten de cliënten van jou?	165
6.2	Welke typen hulpvragen zijn er zoal?	168
6.3	Vraagstelling door een externe opdrachtgever	171
6.4	Ordering brengen in de hulpvragen	173
6.5	Rapportage	175
	Conclusie	176
	Voorbeeldopgaven	177
7	Probleemdefiniëring – vertalen naar psychologische termen	179
7.1	Dilemma, probleem of stoornis	179
7.2	Symptomen en syndromen	183
7.3	Situatie of persoonlijkheid, volledigheid	187
7.4	Beschrijving: wat is er aan de hand	191
7.5	Taxatie van de ernst	195
7.6	Rapportage	198
	Conclusie	199
	Voorbeeldopgaven	200
8	Verklaren: oorzaak, gevolg en vicieuze cirkels	203
8.1	Correlatie en significantie	204
8.2	Oorzaak en gevolg, oftewel causaliteit	206
8.3	Wat klachten in stand houdt	211
8.4	Bekrachtiging	215
8.5	Een aantal vicieuze cirkels	219
8.6	Een theorie voor deze specifieke cliënten	228
8.7	De onderzoeksfase	230
8.8	Rapportage	232
	Conclusie	232
	Voorbeeldopgaven	233

- 9 **Plan van aanpak: hoe kunnen de problemen worden opgelost** 235
  - 9.1 Draagkracht en wat er goed gaat 236
  - 9.2 Draaglast en wat het aanpakken in de weg staat 238
  - 9.3 Mogelijkheden voor aanpakken 240
  - 9.4 Wanneer doorverwijzen? 245
  - 9.5 Indicaties – wat wel en waarom 248
  - 9.6 Contra-indicaties – wat niet en waarom niet 249
  - 9.7 Afwegen van meerdere opties 250
  - 9.8 Rapportage 255
    - Conclusie 255
    - Voorbeeldopgaven 257

- 10 **Adviesgesprekken** 259
  - 10.1 Inleiden 259
  - 10.2 Visie: wat is er aan de hand, wat houdt het in stand 260
  - 10.3 Wat eraan te doen: tell and sell – tell and listen 265
  - 10.4 Weerstand, socratisch motiveren en de judo-houding 269
  - 10.5 Behandelcontract afsluiten 275
  - 10.6 Rapportage 277
    - Conclusie 278
    - Voorbeeldopgaven 279

- 11 **Diagnosestelling en verslaglegging** 281
  - 11.1 Categorieaal of dimensionaal? 281
  - 11.2 DSM-5-diagnosen 283
  - 11.3 ICD-10-diagnosen 287
  - 11.4 Verslaglegging en de rechten van de cliënten 290
    - Conclusie 292
    - Voorbeeldopgaven 293

Deel II Diagnostische instrumenten 295**Inleiding deel II 297****12 Juist meten is preciezer weten 299**

- 12.1 Kwantitatieve en kwalitatieve bronnen van informatie 300
- 12.2 Zou een ander tot dezelfde meting komen: objectiviteit 303
- 12.3 Bij gelijke omstandigheden eenzelfde score:
betrouwbaarheid 304
- 12.4 Weet wat je meet: validiteit 306
- 12.5 De meting: meetniveaus 312
- 12.6 Verdelingen en standaardscores 314
- 12.7 Vergelijken met vergelijkbare anderen: normen en
normgroepen 319
Conclusie 320
Voorbeeldopgaven 321

13 Tests en vragenlijsten 323

- 13.1 Testgebruik 323
- 13.2 Testselectie en de COTAN 326
- 13.3 Interpretatie van testresultaten 328
- 13.4 Cultuurvrije tests 330
- 13.5 Overzicht van veelgebruikte tests en vragenlijsten 332
Conclusie 354
Voorbeeldopgaven 354

14 Andere bronnen van informatie 357

- 14.1 Het gesprek 357
- 14.2 Gestructureerde interviews 367
- 14.3 Observatie 369
- 14.4 Assessment centers 371
- 14.5 Literatuur- en dossieronderzoek 371
Conclusie 374
Voorbeeldopgaven 375

Deel III	Aanleren van diagnostische vaardigheden	377
	Inleiding deel III	379
	15	Tips voor het aanleren van diagnostische vaardigheden 381
	15.1	Kennis, vaardigheden en houding 381
	15.2	Assertiviteit 383
	15.3	Doen in plaats van erover praten 384
	15.4	Aanleren is makkelijker dan afleren 386
	15.5	Leerprocessen 387
	15.6	Feedback, complimenten en kritiek 388
	15.7	Doelen stellen en halen 392
	15.8	Levenslang leren: supervisie, intervisie en specialisatieopleidingen 395
		Conclusie 396
		Voorbeeldopgaven 397
		Slot 399
		Literatuur 401
		Register 409